

Sygn. akt I C 174/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2016 r.

Sąd Rejonowy w Otwocku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Anna Grudniewska
Protokolant:	sekr. sądowy Joanna Bieniada

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 stycznia 2016 r. w O.

sprawy z powództwa (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P.

przeciwko Ł. N. (1)

o zapłatę

I. Oddala powództwo;

II. Zasądza od (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P. na rzecz Ł. N. (1) kwotę 2417,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 174/15

UZASADNIENIE

Powód – (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P. wniósł w dniu 26 sierpnia 2014 r. pozew o zapłatę przeciwko pozwanemu Ł. N. (1) kwoty 19 643,54 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie na rzecz powoda od pozwanego kosztów postępowania. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że strony łączył stosunek prawny zlecenia, co łączyło się z obowiązkiem ze strony powoda - jako płatnika - odprowadzania składek do ZUS, które na podstawie danych przekazanych przez pozwanego nie były odprowadzane w zakresie ubezpieczenia społecznego, a które powód zmuszony był później odprowadzić wobec kontroli z ZUS. Powód wskazał, że kwota dochodzonego roszczenia równa się kwocie składek, którą odprowadził powód jako płatnik składek w zakresie kwoty obciążającej zleceniobiorcę wraz z odsetkami za opóźnienie (pozew, k. 2-4).

Na rozprawie w dniu 28 stycznia 2016 r. pełnomocnik powoda wskazał podstawę prawną żądania powołując się na zasadę odpowiedzialności odszkodowawczej i art. 471 k.c. (stanowisko, k. 114; nagranie rozprawy z dnia 28.01.2016 r. 00:04:11-00:06:20 i 00:42:30-00:42:40).

Pozwany – Ł. N. (2) wniósł o oddalenie powództwa, wskazując na brak spełnienia w okolicznościach niniejszej sprawy przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej będącej podstawą roszczenia. Pozwany podniósł także zarzut przedawnienia roszczenia, wskazując na 3 letni termin przedawnienia roszczenia (sprzeciw, k. 69-73; stanowisko – nagranie rozprawy z dn. 28.01.2016 r. 01:03:36-01:13:36).

Sąd ustalił, co następuje:

W okresie od 05 października 2009 r. do 16 czerwca 2011 r. Wojewódzki (...) Psychiatryczny Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w P. (potem (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P.) pozostawał w stosunku zlecenia z Ł. N. (1), w ramach którego strony zawierały trzy umowy: w dniu 05 października 2009 r. na okres od dnia zawarcia umowy do dnia 31 grudnia 2009 r., w dniu 28 grudnia 2009 r. na okres od dnia 01 stycznia 2010 r. do dnia 31 grudnia 2010 r., w dniu 05 stycznia 2011 r. na okres od dnia 01 stycznia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. Zawarcie pierwszej z umów zlecenia poprzedzało złożenie przez Ł. N. (1) pisemnego oświadczenia dla potrzeb ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym ww. oświadczył, że jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę w innym zakładzie pracy i jego wynagrodzenie miesięczne, które jest podstawą naliczania składek na ubezpieczenie społeczne jest wyższe od minimalnego wynagrodzenia.

W dniu 12 października 2009 r. zleceniodawca zgłosił Ł. N. (1) do ubezpieczenia zdrowotnego. W trakcie trwania stosunku zlecenia podstawą wypłaty wynagrodzenia było złożenie rachunku w dziale kadr zleceniodawcy zawierającego potwierdzenie wykonania zleconej pracy. Ł. N. (1) comiesięcznie w rachunku wypełniał pole zawierające oznaczenie zleceniobiorcy oraz jego podpis, resztę rubryk, w tym wyliczenia prowadzące do ustalenia wynagrodzenia netto wypełniał zleceniodawca (umowy, k. 10-15; oświadczenie pisemne nie opatrzone datą, k. 16; rachunek, k. 18; zeznania Ł. N. (1), k. 116-117; ZUS P ZZA, k. 17; zeznania świadka B. G. (1), k. 115-116; protokół kontroli, k. 19 verte).

Zleceniodawca nie informował Ł. N. (2) na piśmie o obowiązku informowania o każdorazowej zmianie danych zleceniobiorcy, w tym danych mających wpływ na zakres obowiązków zleceniodawcy względem ZUS. W czasie poprzedzającym zawarcie kolejnych umów zlecenia z Ł. N. (1) zleceniodawca nie wymagał składania nowych oświadczeń do celów ubezpieczenia społecznego (zeznania B. G. (2), k. 115-116; zeznania Ł. N. (1), k. 116-117).

W okresie poprzedzającym pierwszą z umów zlecenia z Wojewódzkim Samodzielnym Psychiatrycznym Zespołem Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w P. Ł. N. (1) pozostawał od 01 sierpnia 2007 r. zatrudniony w Urzędzie Gminy W. na stanowisku podinspektora ds. funduszy zewnętrznych, z wynagrodzeniem w wysokości 2 770,00 zł brutto (od dnia 15.09.2008 r.), który to pracodawca odprowadzał składki na ubezpieczenia społeczne do ZUS. Od dnia 30 października 2009 r. do dnia 18.04.2012 r. Ł. N. (1) przebywał na urlopie wychowawczym. Przed pójściem na urlop wychowawczy wykorzystywał przysługujący mu urlop wypoczynkowy (umowy o pracę, k. 104-105; porozumienia zmieniające, k. 106-107; pismo Urzędu Gminy W. z dn. 10.12.2015 r., k. 103; świadectwo pracy, k. 76).

Osoby bezpośrednio współpracujące z Ł. N. (1) w (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P. wiedziały, że jest on pracownikiem Urzędu Gminy W. i że przebywa u ww. pracodawcy na urlopie (zeznania świadka E. L., k. 114-115)

W dniach 04 lipca 2013 r. – 29 lipca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeprowadził kontrolę płatnika składek (...) Centrum (...) w P.. W trakcie kontroli stwierdzono, że płatnik składek nie zgłosił Ł. N. (1) do ubezpieczenia społecznego mimo istnienia takiego obowiązku, gdyż w okresie trwania stosunku zlecenia nie posiadał innych tytułów do ubezpieczeń społecznych. Należności z tytułu składek które nie były uiszczane w okresie trwania stosunku zlecenia, a które obciążały płatnika składek wynosiły 16 632,70 zł, zaś zleceniobiorcę obciążała kwota 9 452,54 zł, zaś łączne odsetki z tytułu opóźnienia w odprowadzeniu składek wynosiły 10 191,00 zł. W wyniku kontroli płatnik składek (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P. wpłaciło w dniu 05 września 2013 r. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwotę 27 396,34 zł (protokół kontroli z dn. 29.07.2013 r., k. 19-24 z załącznikami, k. 24 verte – 30 verte; potwierdzenie przelewu, k. 35; zaświadczenie ZUS z dn. 17.10.2013 r., k. 31-33; wyliczenie głównego księgowego, k. 34).

W piśmie z dnia 17 września 2013 r. pełnomocnik (...) Centrum (...) im. prof. J. M. wezwał Ł. N. (1) do zapłaty kwoty 9 452,54 zł wraz z ustawowymi odsetkami z tytułu naliczonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i zapłaconych przez ww. podmiot składek na ubezpieczenie społeczne w części obciążającej zleceniobiorcę w terminie 21 dni od dnia otrzymania wezwania. Z kolei w piśmie z dnia 17 grudnia 2013 r. pełnomocnik zleceniodawcy wezwał Ł. N. (2) dodatkowo o zapłatę kwoty 10 191,00 zł z tytułu zapłaconych z opóźnieniem składek na ubezpieczenie społeczne (pismo, k. 36-37 wraz z potwierdzeniem nadania, k. 38-39; pismo, k. 40 wraz z potwierdzeniem nadania, k. 41-44).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie ww. dowodów z dokumentów, zeznań pozwanego Ł. N. (1), zeznań świadka E. L. oraz częściowo zeznań świadka B. G. (2). Autentyczność dowodów z dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu. Także zeznania pozwanego Ł. N. (1) były spójne, logiczne oraz znajdowały potwierdzenie w dokumentach znajdujących się w aktach sprawy. Z kolei w odniesieniu do zeznań świadka B. G. (1), zgodnie z którymi pozwany został pouczone o obowiązku informowania zleceniodawcy o każdorazowej zmianie danych mających wpływ na zawarty pomiędzy stronami stosunek prawny Sąd uznał, że nie były one wiarygodne, gdyż twierdzenia ww. były odosobnione, nie znajdowały potwierdzenia w innych dowodach i były sprzeczne z zeznaniami pozwanego, którym Sąd w pełni dał wiarę.

Sąd zważył, co następuje:

Strona powodowa jako podstawę odpowiedzialności pozwanego Ł. N. (1) wskazywała odpowiedzialność odszkodowawczą z art. 471 k.c.

Zgodnie z art. 471 k.c. dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Należy podkreślić, że pojęcie kontraktowej odpowiedzialności odszkodowawczej oznacza wszystkie negatywne skutki, które wynikają dla dłużnika z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Zasady odpowiedzialności odszkodowawczej uregulowane w art. 471 k.c. odnoszą się do wszystkich rodzajów zobowiązań, niezależnie od tego, jakie było źródło ich powstania. Artykuł 471 KC nie stanowi jednak samodzielnej podstawy odpowiedzialności kontraktowej, lecz zawsze musi występować w powiązaniu z innymi przepisami KC określającymi treść zobowiązania, które zostało naruszone, a które określają okoliczności, za które dłużnik odpowiada. Stąd normatywna treść tego przepisu kształtowana jest przepisami szczegółowymi lub klauzulami umownymi. W ramach odpowiedzialności kontraktowej za bezprawne może być uznane naruszenie przez dłużnika obowiązków wynikających z treści łączącego go z wierzycielem stosunku zobowiązaniowego. Przesłankami odpowiedzialności kontraktowej w ogólności są: niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, będące następstwem okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność, szkoda po stronie wierzyciela i związek przyczynowy między zdarzeniem w postaci niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania a szkodą.

W rozpatrywanej sprawie powód domagał się tytułem odszkodowania kwoty 19 643,54 zł, wobec uiszczenia przez szpital składek na ubezpieczenie społeczne pozwanego za okres świadczenia przez pozwanego „pracy” na rzecz szpitala na podstawie umów cywilnoprawnych, które to składki zostały uiszczone na rzecz innego podmiotu – Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a które powinny obciążać zleceniobiorcę.

Nie ulegało wątpliwości Sądu, że strona powodowa poniosła szkodę w postaci obowiązku odprowadzenia składek z tytułu łączących ją z pozwanym umów cywilnoprawnych ponad zakres wynikający z regulacji ustawy o systemie ubezpieczeń tj. także w zakresie części składek, które winny być potrącane z wynagrodzenia zleceniobiorcy oraz odsetek za opóźnienie w odprowadzaniu składek.

Jednakże podstawową przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej kontraktowej uregulowanej w art. 471 k.c. jest istnienie pomiędzy stronami stosunku prawnego rodzącego zobowiązanie jednej ze stron względem drugiej. Strona powodowa nie wskazała jakiego rodzaju zobowiązania pozwany nie dopełnił. W ocenie Sądu mając na względzie stosunek prawny łączący stronę powodową ze stroną pozwaną tj. stosunek zlecenia, zobowiązanie pozwanego dotyczyło jego obowiązków związanych z wykonywaniem obowiązków zawartych w umowie zlecenia, co do których strona powodowa nie miała zastrzeżeń, a co zostało wykazane w trakcie postępowania dowodowego - pozwany wykonywał powierzone mu obowiązki, wskazane w umowie zlecenia na warunkach określonych ze zleceniobiorcą za które otrzymywał wynagrodzenie.

Pozwanego nie obciążał natomiast żaden obowiązek w zakresie prawidłowości określenia czy składki na ubezpieczenie społeczne należne Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych winny być odprowadzane i w jakim zakresie. Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 17 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i chorobowe za ubezpieczonych obliczają, rozliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w całości płatnicy składek. Zatem, to obowiązkiem strony powodowej jako płatnika i podmiotu bardziej profesjonalnego w tym zakresie niż pozwany który nie będąc płatnikiem nie musiał znać regulacji prawnych odnoszących się do ubezpieczeń było określenie obowiązku bądź jego braku co do odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne, ich wyliczeń oraz potrącenia z wynagrodzenia zleceniobiorcy stosownych części składek go obciążających. Zatem regulacje ww. ustawy dotyczą relacji pomiędzy płatnikami składek a organem ubezpieczeniowym, nie określają zaś obowiązków ubezpieczonych. Istniejący pomiędzy płatnikiem składek a ubezpieczonym stosunek (w niniejszej sprawie stosunek zlecenia) powoduje wprawdzie, że ubezpieczony podlega z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym, jednakże stan ten nie rodzi po jego stronie jakichkolwiek obowiązków w stosunku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Jako, że pojęcie wykonania zobowiązania oznacza zachowanie dłużnika, polegające na spełnieniu wszystkich obowiązków spoczywających na nim, a wynikających z treści łączącego strony stosunku prawnego w niniejszej sprawie brak było po stronie pozwanego takiego zobowiązania, które wynikało z treści łączącego strony stosunku, i które rodziłoby odpowiedzialność po stronie pozwanego.

Zatem, wobec braku ww. przesłanki nie zachodziły także dalsze przesłanki odpowiedzialności kontaktowej wynikające z treści art. 471 k.c.

W ocenie Sądu zachowanie pozwanego nie wyczerpywało też znamion odpowiedzialności odszkodowawczej ex delicto uregulowanej w art. 415 k.c. Zgodnie z ww. przepisem kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Przewidziana w art. 415 odpowiedzialność za czyn własny oparta jest na zasadzie winy. Przesłankami tej odpowiedzialności są: szkoda, czyn sprawcy noszący znamiona winy oraz związek przyczynowy pomiędzy tymże czynem a szkodą. Cywilistyka rozróżnia dwie postacie winy: winę umyślną i winę nieumyślną. W wypadku winy umyślnej sprawca chce wyrządzić drugiemu szkodę lub co najmniej świadomie godzi się na powstanie takiego skutku. W wypadku winy nieumyślnej - spowodowanej do postaci niedbalstwa - szkoda jest wynikiem niedołożenia przez sprawcę należytej staranności.

W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego materiału dowodowego brak było w zachowaniu pozwanego winy rzutującej na powstanie szkody po stronie powoda. Strona powodowa upatrywała zawinienia pozwanego w braku poinformowania zleceniodawcy o jego sytuacji w postaci przebywania na urlopie wychowawczym, co rodziło obowiązek po stronie zleceniodawcy jako płatnika odprowadzania z tytułu zawartych umów cywilnoprawnych składek na ubezpieczenie społeczne. Strona powodowa nie udowodniła jednak takiego zawinienia (art. 6 k.c.). Należy mieć bowiem na uwadze, że ocena czy zachowanie danego podmiotu było zawinione dotyczy płaszczyzny obiektywnej oraz subiektywnej. Przyjmując miernik obiektywnej staranności należy mieć na uwadze, że pracownik który podejmuje pracę (odpowiednio zleceniobiorca) nie musi znać przepisów prawa ubezpieczeń społecznych, czego dowodzi regulacja ustawowa w ww. zakresie, która obowiązkami związanymi z odprowadzaniem składek obciąża płatnika (pracodawcę), nie musi też być świadom obowiązków związanych z ubezpieczeniami społecznymi, jak też konsekwencji niepoinformowania pracodawcy (zleceniodawcy) o zmianach mających wpływ na powstanie obowiązku objęcia go ubezpieczeniem. Pozwany nie został poinformowany na piśmie o obowiązkach informacyjnych względem zleceniodawcy, w tym o zmianie jego sytuacji pracowniczej, których z uwagi na zawód pozwanego, wykonywane czynności nie musiał być świadom. Zatem w zachowaniu pozwanego, który w dniu podpisania oświadczenia do celów ubezpieczeń społecznych (tj. przed podpisaniem pierwszej z umów zlecenia) oświadczył prawdę, gdyż w tym czasie zatrudniony był na podstawie umowy o pracę z wynagrodzeniem miesięcznym przewyższającym minimalne wynagrodzenie, który następnie przy zawieraniu kolejnych umów nie był zobowiązany przez zleceniodawcę do składania kolejnych oświadczeń do celów ubezpieczenia społecznego i który nie ukrywał, że jest zatrudniony w innej firmie i przebywa na urlopie wychowawczym, nie należało upatrywać winy zarówno umyślnej jak i nieumyślnej.

Wobec powyższego Sąd uznał, że nie zachodziły podstawy do uznania odpowiedzialności pozwanego zarówno na podstawie odpowiedzialności kontraktowej z art. 471 k.c. jak i odpowiedzialności za czyn niedozwolony z art. 415 k.c.

Należy podkreślić, że wobec faktu reprezentowania strony powodowej przez profesjonalnego pełnomocnika, zakreślonej przez niego podstawy faktycznej i prawnej żądania Sąd nie miał podstaw do określania innych podstaw prawnych mogących mieć zastosowanie w niniejszej sprawie, gdyż powyższe byłoby wykroczeniem poza żądanie pozwu. Zgodnie bowiem z art. 321 k.p.c. Sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie. Także postępowanie dowodowe inicjowane przez strony (zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności) prowadzone było w zakresie przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego.

Z tych też względów powództwo podlegało oddaleniu.

Na marginesie jedynie należy odnieść się do zarzutu przedawnienia podniesionego przez stronę pozwaną. W ocenie Sądu w niniejszej sprawie zastosowanie znajdował 10 letni okres przedawnienia roszczenia. Pozwany argumentował, że mamy do czynienia z zapłatą składek zatem świadczenie dochodzone przez stronę powodową miało charakter świadczenia okresowego podlegającego 3 letniemu okresowi przedawnienia (art. 118 k.c.). W ocenie sądu ww. zapatrywanie było błędne, a taki okres przedawnienia mógłby dotyczyć relacji płatnik – zakład ubezpieczeń, nie zaś relacji płatnik – ubezpieczony. Dlatego też w ocenie Sądu zastosowanie miał 10 letni termin przedawnienia roszczenia. Jednakże wobec powyżej wskazanych podstaw oddalenia powództwa ww. zarzut przedawnienia był bezprzedmiotowy.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.